

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نياشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهيم
بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهيم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

محمد اسحاق برکت
ورجینیا - امریکا
۵ اپریل ۲۰۰۹

بیانید پښتو بیاموزیم

لومړي لوست

(درس اول)

وقتی به نوشتن عنوان شروع کردم با خود گفتم ازین چه بهتر که درس اول پښتو "لومړي لوست" را از کلمه "لومړی" شروع کنم. "لومړي" به ضم (ل) و سکون (و) معروف به معنی اول و از اقسام کلمه است که در ردیف اعداد ترتیبی قرار میگیرد. برای خوشی خاطر خود استعمال "لومړی" را در لندی های ذیل ملاحظه فرمائید

کاغذ ورشه په تعظیم شه
لومړی ترې جار شه بیا پرې وایه سلامونه

***

دا توري زلفي به تر غاړې درنه تاو کړم
که لومړی ته راته نېردي کړې خپل لاسونه

***

سپینه خولگی به درنه جار کړم
که لومړی وکړې د سرو شونډو سوالونه

***

لومړی که ته راته سلام کړې
زه به دوه سترګې په خندا در واړومه

***

لومړی به زه سترګې رانجه کړم
بیا له لونغو را ته راوړه املونه

در لندی های بالا کلمه "خپل" و "په" استعمال شده که آنرا اکثر دری زبانان غلط تلفظ میکنند لازم دیده میشود تا تلفظ درست آنرا بیاموزیم.

خپل با نیم حرکت خ ، کسره پ و سکون ل تلفظ میشود که هموطنان دری زبانم بیشتر آنرا با ضمه پ تلفظ میکنند که غلط مطلق است ، همچنانست کلمه (په) که به ضم پ تلفظ میشود نه با فتحه یا زیر پ که آنهم غلط است. لازم است یاد آوری شود که "ته" با کسر "ت" و سکون "ه" غیر ملفوظ بمعنی "تو" را نیز بعضی ها با فتحه "ت" تلفظ میکنند که آنهم بالکل نادرست است.

اعداد در پیشتو ۴ نوع است

اعداد یا شمېره څلور ډوله دی:

۱ - اصلي یا مطلق یا بنسټيز اعداد

۲ - توزیعی یا دوپښ اعداد

۳ - کسری اعداد

۴ - ترتیبي عددونه

۱ - اصلي یا مطلق یا بنسټيز عددونه

الف - بنسټيز ساده عددونه

ب - بنسټيز مرکب عددونه

بنسټيز ساده عددونه یا شمېر دادي:

۱ "یو" - د مؤنث (بنځینه) د پاره "یوه"

۲ دوه

۳ دري - د مؤنثو دپاره - دری

۴ څلور

۵ پنځه چون پینځه تلفظ میشود

۶ شپږ بعضی ها چون ژ دری و بعضی ها این حرف (ږ) را چون گ تلفظ

میکند (شپک) اما چنانکه ملاحظه میکنید (شپږ) نوشته میشود درین مورد در درس

آینده بیشتر روشنی انداخته خواهد شد.

۷ اوه چون وه تلفظ میشود

۸ آته با فتحه الف و کسره ت و سکون "ه" غیر ملفوظ

۹ نه با کسره نون و سکون "ه" غیر ملفوظ

بعضی دانشمندان صفر را نیز در جمله اعداد اصلی بسیط (بنسټيز ساده عددونه) می‌شمارند.

بنسټيز مرکب عددونه یا شمېره هغه اعداد دی چې له دوو یا ډېرو ساده بنسټيزو اعدادو

څخه جوړ شوی وی لکه:

۱۰ لس

۱۱ یو لس

۱۲ دو لس

۱۳ دیر لس

۱۴ خور لس

۱۵ پنځه لس

۱۶ شپاړس

۱۷ اوه لس

۱۸ اته لس

۱۹ نه لس

بسیاری از هموطنان آنرا (نویس) تلفظ میکنند.

بجز (س) متباقی ٺه عدد دیگر با فتحه و کسره لام هر دو درست است و اما به نظر بسیاری دانشمندان با کسره مقبولتر خواهد بود.

۲۰ شیل

د دي لوست نوري برخی به پُه راتلونکی کې وړاندې شی.

- علاقه مندان گرامی برای فعلاً مکلف نیستند که عبارات پښتو را بیاموزند ، صرف به خواندن و تلفظ دقیق و درست اعداد فوق توجه خواهند فرمود.

- خپل، ته و پُه را با خود همیشه تکرار کنید.